

Viaplana, Joaquim i Maria Pilar Perea (ed.) (2003): Textos orals dialectals del català sincronitzats. Una selecció. Barcelona: Promociones y Publicaciones Universitarias (PPU). [Llibre i CD-ROM]
ISBN: 8447708640

Morella_For

Aquest document conté el text Morella_For, la transcripció fonoortogràfica d'un fragment de conversa lliure amb un informant de Morella que forma part del Corpus Oral Dialectal (COD). El COD és un component del Corpus de Català Contemporani de la Universitat de Barcelona (CCCUB), un arxiu de corpus de llengua catalana oral contemporània que ha estat confegit pel grup de recerca Grup d'Estudi de la Variació (GEV) amb la finalitat de contribuir a l'estudi de la variació dialectal, social i funcional en la llengua catalana.

Aquest i altres materials del CCCUB són accessibles directament al Dipòsit Digital de la UB (<http://diposit.ub.edu>) o a través del web del CCUB (<http://www.ub.edu/ccub>).

Aquesta obra està subjecta a la llicència de:
Reconeixement–NoComercial–SenseObraDerivada

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/deed.ca>

1 El motiu del sexenni és que, bueno, no sé els anys
2 exactament que fa que se va trobar la Mare de Déu, ací dalt,
3 además al final d'esta muntanya d'ací és on està
4 l'ermita que nosatros diem de l'Aparició i en el any,
5 pues, calcula, mil nou-cents noranta-cinc menos tres-cents seria
6 en el mil quatre-cents però no coincidix per fetxes perquè entremig
7 va estar la Guerra Civil...
8 E: És clar i es va...
9 Va n'hi haver les guerres carlistes, entonces no coincidix per fetxes,
10 però sobre el mil quatre-cents i pico. Va n'hi haver una pesta de
11 les famoses a Morella i se va pensar de pujar la
12 Mare de Déu en romeria a veure si aixina aconseguien que
13 passara la peste i va passar, diuen que un milacre,
14 entonces se va prometre que cada sis anys se baixaria a Vallibona
15 i se arplegaria a la Mare de Déu i s'estaria nou setmanes a
16 Morella. Entonces cada sis anys, però antes del s-
17 sexenni se fa la festa que nosaltros diem el anunci, que és
18 el últim diumenge de de agost, o sigui, cinc anys después del
19 sexenni se fa la festa de l'anunci i se prepara el el
20 sexenni. Pa l'any següent. Entonces a l'any sigüent és el sexenni
21 se baixa ací a arplegar la la Mare de Déu, s'adornen
22 tots els carrers per on té que passar la Mare de Déu en provessó,
23 només passa un dia, se- dos, mentira, la nit de
24 l'entrada i el dia, diguem, el diumenge, que és el dia
25 de festa i s'adornen tots els carrers en uns tapissos
26 que se fan en paper rissat, està tot el any els...
27 E: Fent-los.
28 que viuen en aquell carrer treballant-ho, és una faena
29 impressionant perquè se fa tot a mà, va tot el paper tot
30 tallat a mà tot rissat a mà i tot apegat a mà.
31 E: Ostres!
32 Una faena.

- 33 E: Una faena sí.
- 34 Dura, les festes són set dies i cada dia perteneix
- 35 a un grèmit, dels antics que n'hi havien a Morella.
- 36 Se seguix la mateixa...
- 37 E: O sigui, deu grèmits hi ha.
- 38 Són, sí, perquè se després se estan lo que és, diguem,
- 39 el gremi dels, dels arts i oficis, el gremi de la indústria
- 40 i els transports, el gremi dels agricultors, i després està hi ha un
- 41 dia dedicat a la marquesa Fuentelsol, que en Morella existix encara,
- 42 després n'hi ha un dia dedicat als morellans ausents, els que no
- 43 viuen a Morella, preparen ells la festa, un altre dia dedicat a la
- 44 colònia catarana, catalana, que sent tots ausents no
- 45 se porten bé, els catalans amb els valencians i fan dos festes
- 46 diferents...
- 47 E: Diferents.
- 48 I el últim dia de tots que és el dia del del gremi dedicat a la
- 49 joventut. Entonces cada dia prepara la festa un gremi diferent,
- 50 fa la missa del matí, el retaule que diem de matí, lo que és el
- 51 dinar a parts del grèmit i de nit pues n'hi ha tots els dies
- 52 orquesta.
- 53 E: Mhm...
- 54 Després ix, lo que és el retaule és una espècie de provessó
- 55 però pagana, no té res que no, i no ixen sants ni se fa
- 56 cap rosari ni se fa res però són tot personatges bíblics,
- 57 lo que ix durant tota la la el retaule, tota la provessó i
- 58 cada part del retaule perteneix també a un gremi dete-, a un
- 59 gremi determinat. Entonces són, pues, símbols del grèmit eixe
- 60 que pugue que pugue n'hi haver.
- 61 E: Mhm
- 62 I, pues, molt bonico i molt majo i totes les...
- 63 E: I tant...
- 64 Després la Mare de Déu està nou setmanes, i el segon dissabte

65 d'octubre la tornen a baixar en romeria, a Vallibona, se
66 torna a quedar ací hasta
67 E: I es queda
68 Hasta els sis anys.
69 E: Mhm, mhm, mhm. I hi ha molta gent, moltíssima gent, no?
70 Sí, el any passat se calcula el diumenge de festes van
71 entrar uns cinquanta mil cotxes
72 E: Ostres!
73 Dins de Morella. No se cabia
74 E: Oh, Ja m'ho penso!
75 Mos vam quedar sense aigua
76 E: Sense aigua?
77 Va quedar tota Morella sense una gota d'aigua, ni per als servicis,
78 ni per a fer guisar ni per a res de res. I pues la veritat
79 és que sufocant, sufocant. La, lo que són els carrers
80 se monten la nit del dissabte mentres la romeria està ací
81 baix a Vallibona perquè quan entre la Maredeu el el,
82 mentira, el divendres, el dissabte quan entre la Maredeu
83 estiguen ja tots els carrers, tots tots adornats i bueno pues
84 és una festa que s'ha de vore és una cosa especial
85 E: Se'm va escapar, l'any passat, eh?
86 Són els adornos i lo que és tot és una cosa especial
87 E: Especial
88 Sí
89 E: I a més tan, diríem, el, l'entorn tan bonic, el que és el poble, que és
90 molt ma...
91 Després els dissenys cada any són, se superen ells mateixa, hi han
92 uns uns quadros fets en en paper que además és molt
93 limitat perquè és paper de seda
94 E: Mhm
95 entonces el paper de seda no té colorit, són els colors bàsics,
96 tens que anar mesclant-los per a fer els difuminats, per a mesclar colors

97 i r- la be- la verdad és que el que no ho veu o no sap o no ha estat

98 E: No ho pot apreciar, no?

99 No, s- no perquè no s'imagina com està fet. Se fan uns,

100 uns diguem armassons de cartó, cartó-pedra o escaiola,

101 i després les lo que són les les tires de paper seda de colors

102 se tallen a un una distància pues quatre dits.

103 Eixe paper va en unes tiretes llargues bé

104 pues això posa-li quatre dit, quatre pam, dos pams,

105 se dobra per la meitat el paperet eixe d'uno en uno,

106 eixos se van doblant, se tornen a doblar per la meitat

107 i se torna a doblar. I antes, ara això s'ha modernitzat una

108 mica i encara és molt artesano. Se talla amb unes

109 estisores com si siguera una bandereta però molt molt

110 fineta molt fineta. Ara això s'ha modernitzat una mica i les

111 màquines aquelles antigues de, les alf- les alfes aquelles

112 negres antigues de cosir, se li ha acoblat envés d'una agulla

113 se li ha posat un motor i se li ha acoblat una estisora

114 E: Per anar tallant

115 I es va tallant finet

116 E: Sí perquè si no, quina feinada!

117 Entonces això lo que se fa és, quan queda el d'això eixe

118 se dobra com siguera una boleta i el paperet eixe se passa per

119 la mà

120 E: Mhm

121 Hasta que se risse tot el paperet, se torna a desplegar,

122 se torna a passar i après va apegat amb cola,

123 tireta per tireta d'una en una, es fa hasta que fa el tapissat

124 dels, del

125 E: De tot el

126 Tot, tots els... Entonces, el si no saps com se fa

127 se veu una cosa rissadeta però no se veu tampoc la faena que té

128 E: Clar, tota la feina que porta...

- 129 Estan pues tot el any
- 130 E: Està, és el que t'anava a dir
- 131 Però és que ademés és que no s'ajuden d'un carrer a un altre
- 132 E: Clar cadascú....
- 133 Cada u és el seu carrer, no vol a ningú d'un altre carrer
- 134 que vaiga a marejar i els dels altres carrers, com no passa la
- 135 Marededéu, pues tampoc no se preocupen, això és exclusiu
- 136 dels carrers que passa la Marededéu. I llavors, sí, és bonico
- 137 E: És veritat, no? I és això que dius, no?, que cada any o cada sis
- 138 anys la gent intenta superar-se, no?
- 139 És que jo suposo que si siiguera tots els anys, per a un poble
- 140 com Morella, que no té molt, la economia molt alta,
- 141 s'hauria acabat, o se faria
- 142 E: Clar, és això que se...
- 143 Amb molt poqueta cosa
- 144 E: Perquè, teniu, teniu ajut, a l'ajuntament us ajuda o...?
- 145 No, l'ajuntament s'encarrega de lo que són pues la
- 146 infraestructura del poble, però lo que és per carrers no
- 147 E: No,
- 148 No, cada
- 149 E: Cada barri, cada carrer...
- 150 Cada barri, sí, cada carrer se paga lo seu
- 151 E: Doncs ja és, ja...
- 152 Paguen, bueno se posen a pagar l'any antes; ho paguen
- 153 per setmanes o per mesos, depèn de cada carrer
- 154 perquè no se faiga tan pesat.
- 155 E: Clar.
- 156 Una espècie de
- 157 E: Va més repartit
- 158 A plassos.
- 159 E: Va més repartit.
- 160 Van pagant a plassos i així és més repartit

161 E: Clar. Sí, sí, perquè escolta'm ja és... El que passa és que, clar, si ve
162 molta gent de fora també, en certa manera, el poble s'enriqueix, no?
163 Sí, però, sí, lo que passa que s'enriqueix pues els que tenen
164 comerços, però la gent, comerços no n'hi ha molts, a Morella,
165 i la gent que a lo millor treballa i no treu res és més el
166 orgull
167 E: Clar, perquè Morella aleshores què és bàsicament agricultura,
168 no, el que té?
169 Sí, perquè indústria només ne queda una, una indústria. En
170 pràcticament en quinze anys s'han tancat totes les que n'hi havien.
171 Primer per el transport, el transport en Morella és està lluny de tot
172 E: Mhm
173 Entonces el transport encareix molt
174 E: Arreglar la carretera una mica, no?
175 Sí, però de moment se deixen el tramo este que és el més roín,
176 lo que és el port.
177 E: Sí
178 Però claro sí ni hi ha tren. No.
179 E: Clar
180 El transport encareix molt a la indústria i no vol invertir ningú
181 en un poble menut. Entonces agricultura, pràcticament.
182 E: I l'agricultura va justa, no, de vegades? Perquè...
183 Sí
184 E: Perquè si fa mal temps
185 No ací també tampoc no és terreno d'una agricultura gran.
186 Sea, ací esta zona és més ganadera que agrícola, perquè
187 agrícola lo que és per civada i blat i lo que és cereal
188 és una part molt menuda que queda fora de la vista de Morella,
189 lo que natros diem la vega del moll, però és una
190 zona molt menuda, lo demás és pues,
191 ja se veu, coscolls, que natros diem, carrasques i pins.
192 Sí, ahí és pràcticament ganaderia i sobretot vaques

Morella

T. fonoortogràfica

193 E: Vaques

194 Vaques n'hi han moltes